

**Skalárne a vektorové pole. Krivkové a plošné integrály.**

1. Nech  $U(x, y, z) = x^2y^2z^3$ ,  $\mathbf{F}(x, y, z) = x^2y\mathbf{i} + xy^2z\mathbf{j} - yz^2\mathbf{k}$ . Vypočítajte
  - a)  $\nabla^2 U = \nabla(\nabla U)$  [2z(y<sup>2</sup>z<sup>2</sup> + x<sup>2</sup>z<sup>2</sup> + 3x<sup>2</sup>y<sup>2</sup>)]
  - b) grad div  $\mathbf{F}$  [2(y + zy, x + xz + z, xy + y)]
  - c) rot rot  $\mathbf{F}$  [2(yz, z - x, xy)]
2. Nech  $\mathbf{u}(x, y, z) = xy\mathbf{j} + xz\mathbf{k}$  a  $\mathbf{v}(x, y, z) = xy\mathbf{i} + yz\mathbf{k}$ . Overte platnosť rovnosti:
  - a)  $\operatorname{div}(\mathbf{u} \times \mathbf{v}) = \mathbf{v} \cdot \operatorname{rot} \mathbf{u} - \mathbf{u} \cdot \operatorname{rot} \mathbf{v}$
3. Ak  $\mathbf{r} = (x, y, z)$  a  $\mathbf{a}, \mathbf{b}$  sú konštantné vektory, ukážte, že
  - a)  $\nabla \times \mathbf{r} = \mathbf{0}$
  - b)  $(\mathbf{a} \cdot \nabla)\mathbf{r} = \mathbf{a}$
  - c)  $\nabla \times [(\mathbf{a} \cdot \mathbf{r})\mathbf{b} - (\mathbf{b} \cdot \mathbf{r})\mathbf{a}] = 2(\mathbf{a} \times \mathbf{b})$
4. Určte konštanty  $a, b, c \in R$ , pre ktoré  $\operatorname{rot}[(4x+az^3)\mathbf{i} + (bx^2+3z)\mathbf{j} + (6xz^2+cy)\mathbf{k}] = \mathbf{0}$ . [a = 2, b = 0, c = 3]
5. Vypočítajte krivkové integrály
  - a)  $\int_K y \, ds$ , K je parabola  $y = 2\sqrt{x}$  od bodu  $A = [3, 2\sqrt{3}]$ , po bod  $B = [24, 4\sqrt{6}]$ . [156]
  - b)  $\int_K 2xy \, dx + (x^2 - y^2) \, dy$ , K je oblúk kružnice  $x^2 + y^2 = 1$  v prvom kvadrante od  $[1, 0]$  po  $[0, 1]$ . [-1/3]
  - c)  $\int_K \mathbf{F} \, d\mathbf{r}$ , kde  $\mathbf{F} = (2yz+3x^2, y^2+3xz, 2z^2+6xy)$ , K má parametrické vyjadrenie  $x = t^3, y = t^2, z = t$  od bodu  $[0, 0, 0]$  po bod  $[1, 1, 1]$ . [5]
  - d)  $\int_K x^2 \, ds$ , kde  $K = \{(x, \ln x) : x \in \langle 1, 2 \rangle\}$ . [ $\frac{1}{3}(5\sqrt{5} - 2\sqrt{2})$ ]
  - e)  $\int_K xy \, ds$ , K je časť elipsy  $\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1, x \geq 0, y \geq 0$ . [38/5]
  - f)  $\int_K y^2 \, ds$ , K je oblúk cykloidy  $[t - \sin t, 1 - \cos t], t \in \langle 0, 2\pi \rangle$ . [256/15]
  - g)  $\int_K \frac{z^2}{x^2 + y^2} \, ds$ , K =  $[\cos t, \sin t, 2t], t \in \langle 0, 2\pi \rangle$ . [32π√5/3]
6.  $\mathbf{F} = (2y + 3)\mathbf{i} + xz\mathbf{j} + (yz - x)\mathbf{k}$ . Vypočítajte  $\int_K \mathbf{F} \, d\mathbf{r}$ , ak K je orientovaná krivka
  - a)  $x = 2t^2, y = t, z = t^3$  od  $t = 0$  po  $t = 1$ . [288/35]
  - b) K sa skladá z troch úsečiek od  $[0, 0, 0]$  po  $[0, 0, 1]$ , od  $[0, 0, 1]$  po  $[0, 1, 1]$  a od  $[0, 1, 1]$  po  $[2, 1, 1]$  [10]
  - c) úsečka od  $[0, 0, 0]$  po  $[2, 1, 1]$  [8]
7. Ukážte, že silové pole  $\mathbf{F} = (y^2 \cos x + z^3)\mathbf{i} + (2y \sin x - 4)\mathbf{j} + (3xz^2 + z)\mathbf{k}$  je konzervatívne (t.j. potenciálové) a potom vypočítajte prácu pri pohybe od bodu  $[0, 1, -1]$  po  $[\pi/2, -1, 2]$ . [ $\frac{21}{2} + 4\pi$ ]
8. Vypočítajte  $\int_S f(x, y, z) \, dS$ , ak
  - a)  $f(x, y, z) = z, S: \mathbf{r} = (u \cos v)\mathbf{i} + (u \sin v)\mathbf{j} + v\mathbf{k}, (u, v) \in \langle 0, 1 \rangle \times \langle 0, 2\pi \rangle$ . [ $\pi^2(\sqrt{2} + \ln(1 + \sqrt{2}))$ ]
  - b)  $f(x, y, z) = z, S$  je časť kužeľovej plochy  $z = \sqrt{x^2 + y^2}, 1 \leq z \leq 2$ . [14√2/3]
  - c)  $f(x, y, z) = \frac{1}{(1+x+y)^2}, S$  je povrch štvorstena  $x \geq 0, y \geq 0, z \geq 0, x + y + z \leq 1$ . [ $(3 - \sqrt{3})/2 + (\sqrt{3} - 1) \ln 2$ ]
  - d)  $f(x, y, z) = \sqrt{4 - x^2 - y^2}, S$  je plocha určená rovnicou  $z = \sqrt{4 - x^2 - y^2}$ . [4π]
  - e)  $f(x, y, z) = x^2 + y^2, S$  je plocha z príkladu d. [32π/3]
9. Vypočítajte  $\int_S \mathbf{F}(x, y, z) \, d\mathbf{r}$ , ak  $\mathbf{F} = x\mathbf{i} + y\mathbf{j} + z\mathbf{k}$  a S je
  - a) časť plochy  $\mathbf{r} = u\mathbf{i} + v\mathbf{j} + (uv + 1)\mathbf{k}, (u, v) \in M = \langle 0, 1 \rangle \times \langle 0, 1 \rangle$ , orientovanej tak, že normálsový vektor  $\frac{\partial \mathbf{r}}{\partial u} \times \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial v}$  zviera s vektorom  $\mathbf{k}$  ostrý uhol. [3/4]
  - b) časť paraboloidu  $\mathbf{r} = u\mathbf{i} + v\mathbf{j} + (u^2 + v^2)\mathbf{k}, u^2 + v^2 \leq 1$  orientovaná tak, že normálsový vektor zviera s vektorom  $\mathbf{k}$  tupý uhol. [-π/2]
  - c) povrch kocky  $\langle 0, 1 \rangle \times \langle 0, 1 \rangle \times \langle 0, 1 \rangle$  orientovaný normálou von. [24]
  - d) guľová plocha  $x^2 + y^2 + z^2 = 4$  orientovaná normálou von. [32π]
10. Vypočítajte integrály funkcie  $\mathbf{F}(x, y) = (P(x, y), Q(x, y))$  pozdĺž krivky K.
  - a)  $P(x, y) = y^2, Q(x, y) = x, K$  je kladne orientovaný obvod štvorca ohraničený priamkami  $x = 1, x = -1, y = 1, y = -1$ . [4]
  - b)  $P(x, y) = \frac{1}{x} \operatorname{arctg} \frac{y}{x}, Q(x, y) = \frac{2}{y} \operatorname{arctg} \frac{x}{y}$ , K je hranica oblasti  $1 \leq x^2 + y^2 \leq 4, x \leq 0, y \geq 0$  orientovaná kladne. [π/12 ln 2]
  - c)  $P(x, y) = e^x \sin y - 16y, Q(x, y) = e^x \cos y - 16$ , K je polkružnica  $x^2 + y^2 = 2x, y \geq 0$  s počiatočným bodom  $[2, 0]$  a koncovým bodom  $[0, 0]$ . [8π]
  - d)  $P(x, y) = (1 + xy)e^{xy}, Q(x, y) = x^2(1 + e^{xy})$ , K je kladne orientoovaný obvod obdĺžnika s vrcholmi  $A = [0, 0], B = [2, 0], C = [2, 1], D = [0, 1]$ . [4]
  - e)  $P(x, y) = 3 - xy - y^3, Q(x, y) = x^2 - 2xy$ , K je kladne orientoovaný obvod štvorca s vrcholmi  $A = [0, 0], B = [1, 0], C = [1, 1], D = [ , ]$ . [3/2]